



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

METODIKA PARTICIPACE OBYVATEL SVL

Republikový výbor pro prevenci kriminality 26.11.2020

REGISTRAČNÍ ČÍSLO PROJEKTU: CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Agentura
pro sociální začleňování

PARTICIPACE

- lidé se chtějí aktivně podílet na rozhodování o způsobech poskytování sociální práce a dalších služeb, které ovlivňují jejich životy.
 - přispívá ke zvyšování zodpovědnosti lidí za řešení problémů, které je pak účinnější a méně náročné
- = redistribuce moci, která umožňuje občanům vyloučeným z občanských, politických a ekonomických procesů, aby byli do těchto procesů zahrnuti
- „*Top-down*“ participace - iniciativa vychází směrem od orgánu veřejné moci (typicky MÚ) a směřuje ke komunitě, skupině lidí či k jednotlivci
 - „*Bottom-up*“ participace - iniciativa vychází od občanů směrem k vyšším složkám moci (samospráva, politická strana)

Žebřík participace / žebřík sdílení rozhodovací moci

Arnstein (1969) ^{29,30}		popis
občanský vliv	Občanská kontrola	Zainteresované osoby mají plnou kontrolu nad zdroji, zodpovědností a rozhodovacím procesem.
	Delegovaná pravomoc	Zainteresované osoby přebírají celou zodpovědnost za určité části projektu.
	Partnerství	Zainteresované osoby jsou rovnocennými partnery v rozhodovacím procesu a mají spoluzodpovědnost za výsledky a implementaci.
tokenismus ³¹	Zapojení	Zainteresované osoby jsou zapojené do rozhodovacího procesu. Může jít o částečné nebo úplné zapojení.
	Konzultace	Se zainteresovanými osobami se diskutuje o plánech a rozhodnutích, které se jich týkají. Jejich názory se berou v úvahu, ale konečné rozhodnutí dělá někdo jiný.
	Informování	Zainteresované osoby jsou obeznámené s plány a rozhodnutími, které je ovlivňují, a jsou jim k nim poskytovány informace.
neúčast	Oznámení	Zainteresované osoby jsou obeznámené s plány a rozhodnutími, které je ovlivňují.
	Manipulace	Zainteresované osoby netuší o plánech a rozhodnutích, které je ovlivňují, vůbec nic.



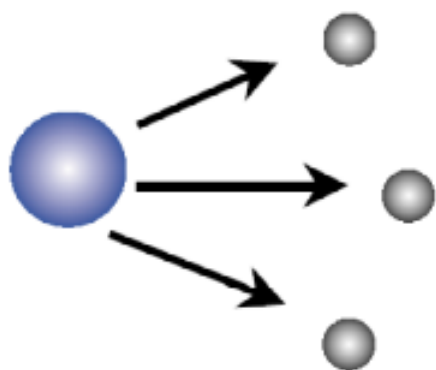
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



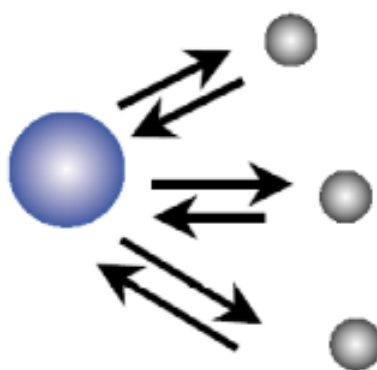
Agentura
pro sociální začleňování



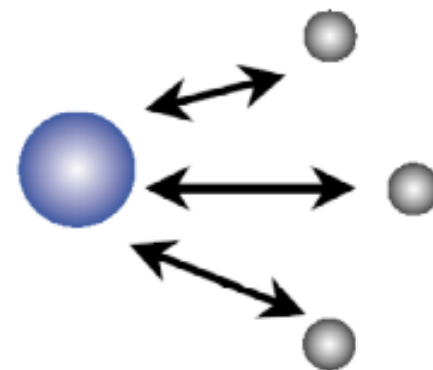
Zvyšování stupně zapojení veřejnosti a jejího vlivu v rozhodovacích procesech:



INFORMOVÁNÍ



KONZULTOVÁNÍ



AKTIVNÍ PARTICIPACE



OBČANSKÁ PARTICIPACE OBYVATEL SVL

- **Procesy sociálního začleňování jsou otázkou nejen sociální, ale i občansko-politickou.**
- *„Obyvatelé SVL potřebují čas a adekvátní fóra k tomu, aby získali kompetence k reflektování a hájení svých potřeb a preferencí formou srozumitelnou pro majoritní společnost.“
(Analýza SVL 2015)*
- ASZ podporuje zapojení obyvatel SVL v občanské oblasti (nejen v sociálně-ekonomické), zejm. v úrovni:
 - a) občanského a politického zmocnění*
 - b) občanské gramotnosti*
 - c) rozvoje komunity*



Klíčový problém v SVL:

- Velká sociální nerovnováha v obcích se SVL v oblasti moci/vlivu a přístupu ke zdrojům.
- Nízká sociální soudržnost v obcích se SVL.
- Vyloučení obyvatel SVL v rozhodovacích procesech (volby, výbory, komunitní plánování), nízká občanská participace obyvatel obce.

Vize:

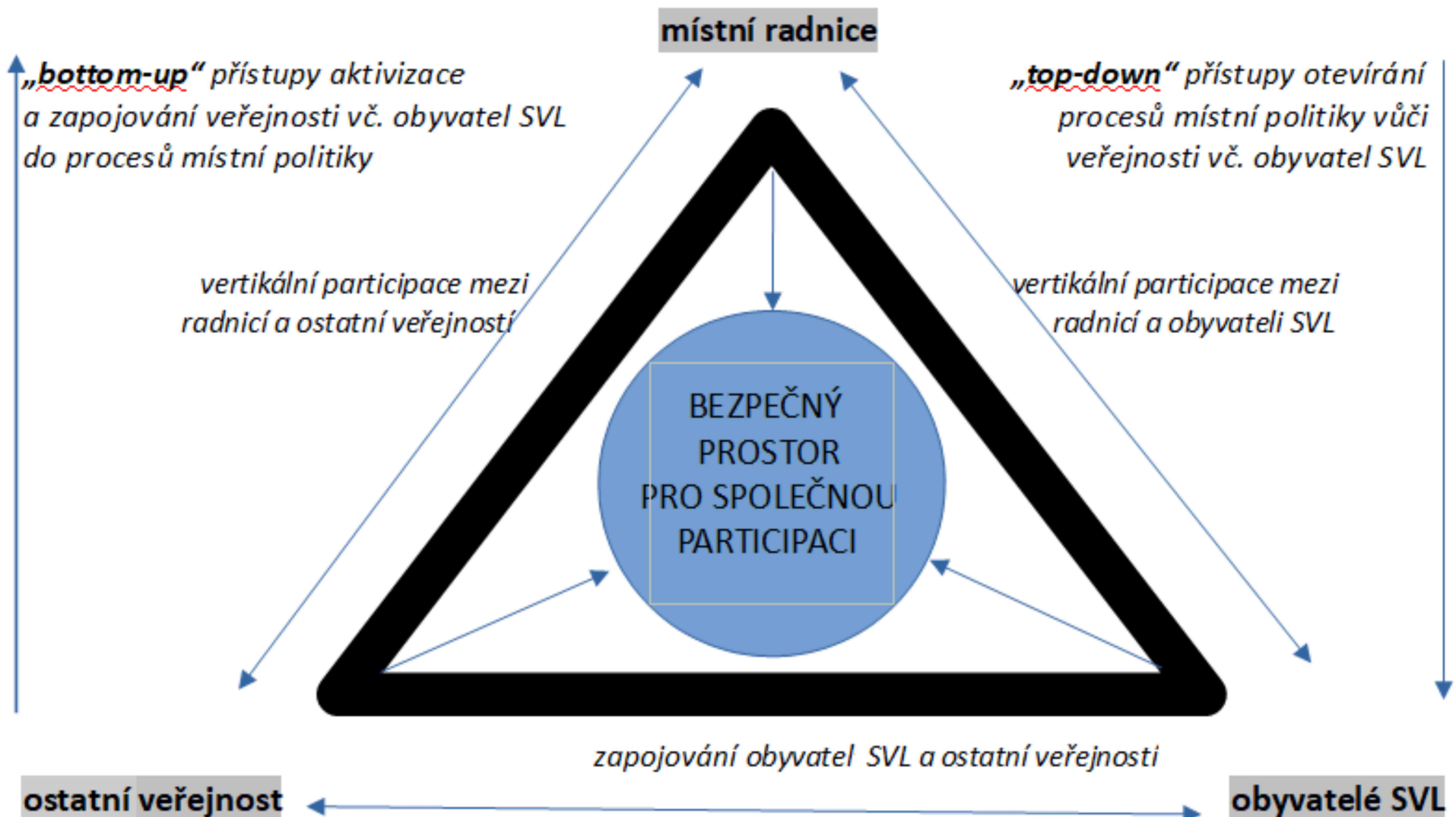
- V obcích a městech panuje **sociální soudržnost, všechny skupiny obyvatel participují na správě věcí a sousedství fungují jako společenství-komunity.**
- Obyvatelé SVL jsou aktivně zapojeni do *tvorby lokální politiky, realizace aktivit na místní úrovni a participace na životě místního společenství.*



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Agentura
pro sociální začleňování



Možné cíle participace v SVL

- 1) podpora občanského zapojení obyvatel žijících v soc. vyloučení do tvorby místní politiky v rámci nejširší pluralitní veřejnosti
- 2) snížení bariéry pro účast lidí ze sociálně vyloučeného prostředí na akcích pořádaných obcí
- 3) snížení izolovanosti obyvatel žijících v sociálním vyloučení
- 4) zajištění dostupnosti místní radnice a dalších institucí pro obyvatele ohrožené sociálním vyloučením
- 5) aktivně monitorovat a předcházet nenávistným projevům vůči různým skupinám obyvatel s kumulací sociálních problémů

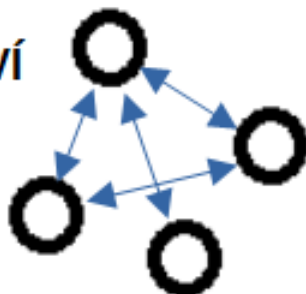
Proces zapojování občanů do rozhodování (plánovací cyklus)

1. Příprava spolupráce
2. Nastavení pravidel spolupráce
3. Zapojení veřejnosti vč. obyvatel SVL a různých CS + jejich motivace
4. Analýza stávajícího stavu, problémů (analýzy, ankety veřejné setkání)
5. SWOT analýza
6. Návrhová část plánu (práce pracovních skupin)
7. Výběr priorit
8. Opatření, aktivity
9. Schválení plánu
10. Realizace aktivit
11. Evaluace, aktualizace

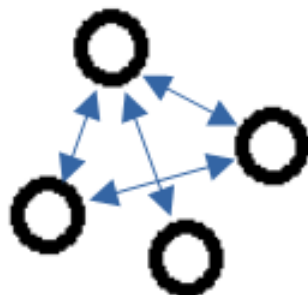


MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

SOUSEDSTVÍ

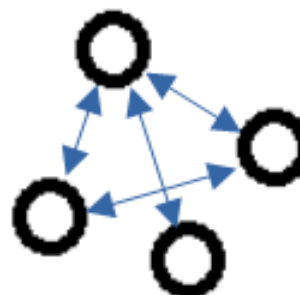


RADNICE



SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ PROSTŘEDÍ

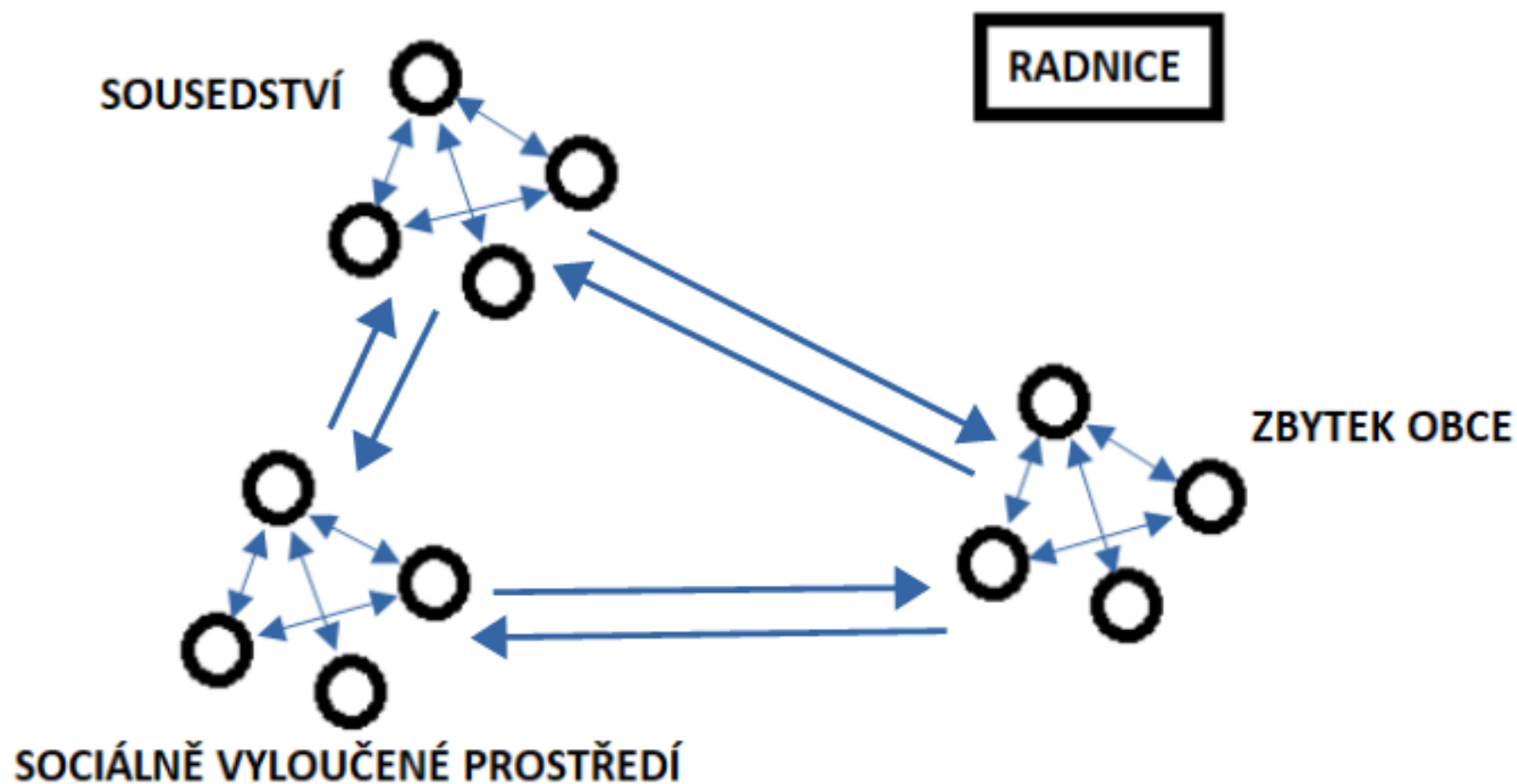
ZBYTEK OBCE



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

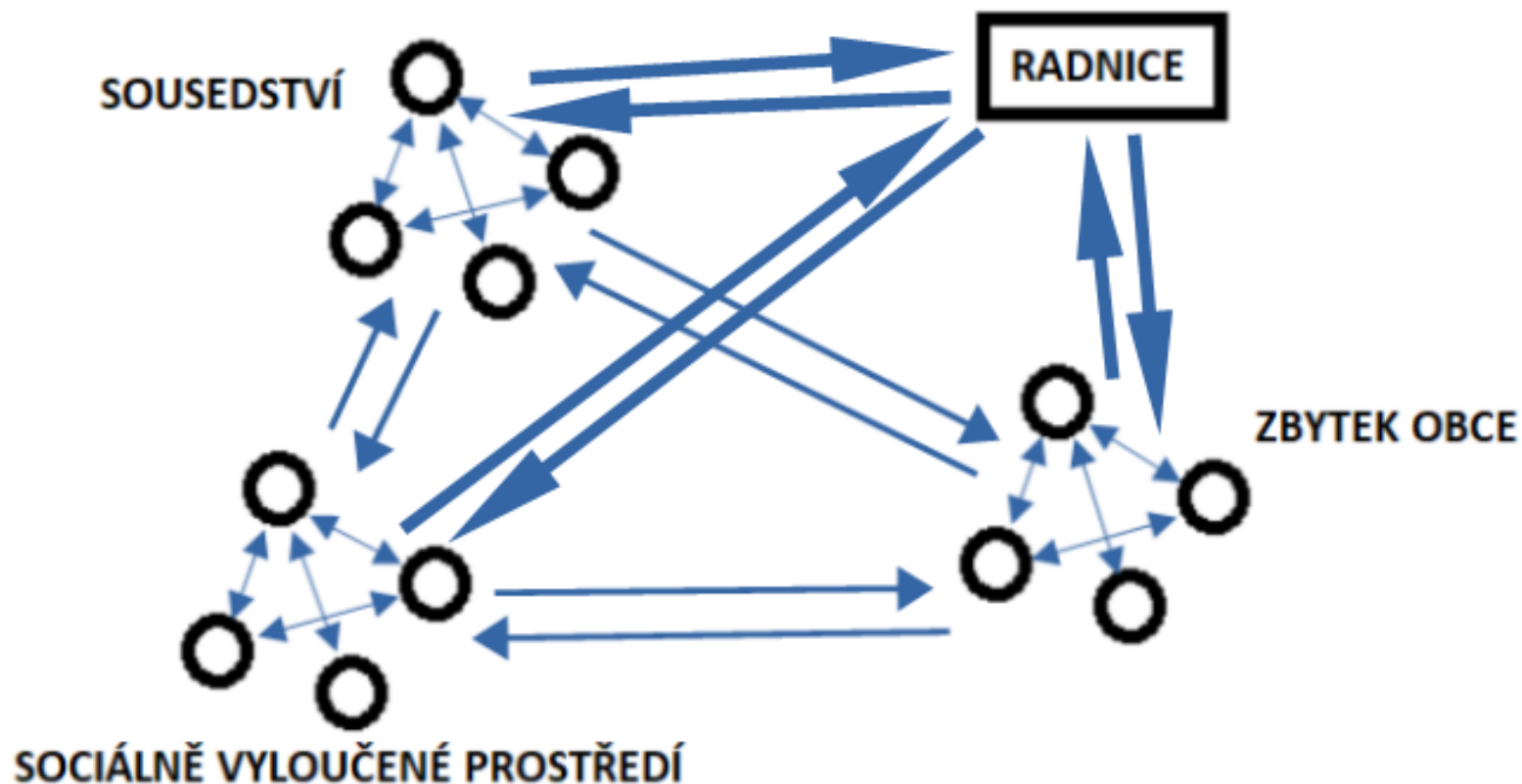


Agentura
pro sociální začleňování





MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Agentura
pro sociální začleňování

Příručka praxí participace v SZ

1. Oblasti využití participativních metod	Příklad intervence
1.1. PARTICIPATIVNÍ VÝZKUMY SE ZAPOJENÍM CÍLOVÉ SKUPINY	1.1.1. Participativní výzkum migrace
1.2. STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ SE ZAPOJENÍM CÍLOVÝCH SKUPIN	1.2.1. Seznámení cílové skupiny s připravovanými projekty a jejich možným zapojením
	1.2.2. <u>Fokusní</u> skupiny při strategickém plánování
1.3. ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI DO PŘÍPRAVY A REALIZACE OBECNÍCH PROJEKTŮ	1.3.1. Participace nájemníků v SVL
1.4. ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO OPERATIVNÍHO JEDNÁNÍ RADNICE	1.4.1. Pravidelné setkání s veřejností na sídlištích
	1.4.2. Krizový štáb svolaný kvůli velkému počtu rodin ohrožených ztrátou bydlení
1.5. POSILOVÁNÍ MÍSTNÍCH SOUSEDSTVÍ	1.5.1. Projekce filmu s debatou s obyvateli SVL
	1.5.2. Sociální majáles
	1.5.3. Lokální skupina
1.6. PARTICIPACE OBYVATEL PŘI ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY BYDLENÍ A BEZDOMOVECTVÍ	1.6.1. Pravidelné domovní schůze v SVL
	1.6.2. Veřejné setkání k bydlení a soužití na sídlišti
	1.6.3. Pravidelné setkávání společenství vlastníků jednotek
	1.6.4. <u>Peer</u> terénní pracovnice a svépomocná skupina žen bez domova
	1.6.5. Akční skupina s lidmi bez domova

Příručka praxí participace v SZ

2. Příklady participativních metod	Příklad intervence
2.1. <u>FOCUS GROUPS</u> / <u>FOKUSNÍ SKUPINY</u>	2.1.1. <u>Fokusní skupiny</u> k připravovanému systému soc. bydlení
	2.1.2. <u>Fokusní skupiny</u> realizované v projektu na prevenci ohrožení rodin
	2.1.3. <u>Fokusní skupiny</u> realizované v rámci projektu na přípravu a pilotní ověření koncepce sociálního bydlení
2.2. <u>WORLD CAFÉ</u>	2.2.1. <u>World Café</u> při veřejných setkáních na sídlištích
	2.2.2. <u>World Café</u> na pracovní skupině vzdělávání
	2.2.3. <u>World Café</u> na víkendovém vzdělávacím semináři lokálních skupin obyvatel
2.3. STRATEGICKÝ INTEGRAČNÍ WORKSHOP	2.3.1. Interaktivní plánovací workshop k <u>volnočasovému klubu</u>
2.4. TVORBA VIZE KOMUNITY	2.4.1. Tvorba vize komunity ve strukturálně znevýhodněném mikroregionu
2.5. DIVADLO UTLAČOVANÝCH	2.5.1. Já, ty a oni - divadlo fórum proti předsudkům a Tzv. uprchlická krize v divadle utlačovaných

Přizpůsobit řádek tabulky



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Agentura
pro sociální začleňování

Domovníctví jako nástroj participace obyvatel

(domovník – samospráva)

Cíle:

- 1) vztahy (sousedské soužití)
 - 2) bydlení (stav bytu, domu, okolí)
 - 3) bezpečí v lokalitě/komunitě
- domovník je představitelem samosprávy obyvatel domu a je jimi vybírán
 - zajišťuje přenos informací a požadavků od obyvatel domu k jeho vlastníkov
 - zajišťuje nebo koordinuje pořádání dobrovolných komunitních akcí
 - spolupořádá domovní schůze
 - svou přítomností v domě a jeho okolí zároveň působí preventivně na dodržování domovních řádů a pravidel soužití
 - zvyšuje spokojenost a pocit bezpečí v komunitě

Pravidelné domovní schůze v SVL

Personální zajištění:	Externí facilitátor starosta, místostarosta, pracovníci sociálního odboru, MP, místní NNO
Zdroje financování:	vlastní zdroje města na zajištění facilitátora od r. 2014
Cíle a očekávání:	<ul style="list-style-type: none"> • Získání podnětů od občanů • tlumočení očekávání města od nájemníků • nastavení pravidel pro užívání nemovitostí • hledání vzájemného konsensu
Předchozí práce s cílovou skupinou:	<ul style="list-style-type: none"> • Město opravilo v SVL byty a vybudovalo KC z prostředků ESIF • Následně zaveden institut domovnictví a domovní schůze o potřebách nájemníků ve vztahu k městskému úřadu
Příprava akce:	<p><u>TSP města:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • propagují akci před konáním (letáky, plakáty, osobní informování) • zajišťují prostor pro konání schůzí vč. drobného občerstvení <p><u>CS/obyvatelé SVL:</u> předem připravují podněty na schůzi a náměty ke zlepšení soužití v SVL</p> <p><u>Bytová správa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zajišťuje podklady pro schůze a seznámení s domovními řády • zpracovává podněty obyvatel na zlepšení • zajišťuje údržbu a opravy nemovitostí

Pravidelné domovní schůze v SVL

Průběh setkání:	<ul style="list-style-type: none">• nájemníci upozornili na nedostatky spojené se zanedbaným stavem domů• Všechny potřeby se sepsaly a přítomní se domluvili na navazujících činnostech• Nájemníci určili práce, které zvládnou svépomocně, pokud jim bytová správa poskytne materiál (výmalba chodeb a vyklizení sklepů)• Město stanovilo podmínky oprav v domech• Domluvili systém splátek výměny oken, aby si je mohli nájemníci dovolit
Co se povedlo:	<ul style="list-style-type: none">• nastavení systému vzájemného jednání o stavu nemovitosti• Společné řešení nutných zlepšení a schopnost se domluvit na podmínkách výhodných pro všechny zúčastněné• Stav domů se tak zlepšuje, nedochází k vandalismu a město na opravách výrazně ušetří.
Co nás potrápilo:	<ul style="list-style-type: none">• nenaplnění dohody na řešení v praxi• některé problémy se stále opakují• neúčast některých nájemníků, kterých se problémy týkají





MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Děkuji za pozornost

Michal.kandler@mmr.cz



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Agentura
pro sociální začleňování